

Dövblindhet

Webbinarium tillsammans med Nka 13 mars 2024

Caroline Lindström, Biträdande verksamhetschef/Specialpedagog

caroline.lindstrom@nkcdb.se

Nationellt kunskapscenter
för dövblindfrågor

Vad är dövblindhet?

Dövblindhet är en kombination av syn- och hörselnedsättning där graden av nedsättning är så allvarlig att syn och hörsel har svårt att kompensera för varandra. Dövblindhet medför därför, i relation till omgivningen, specifika funktionshinder

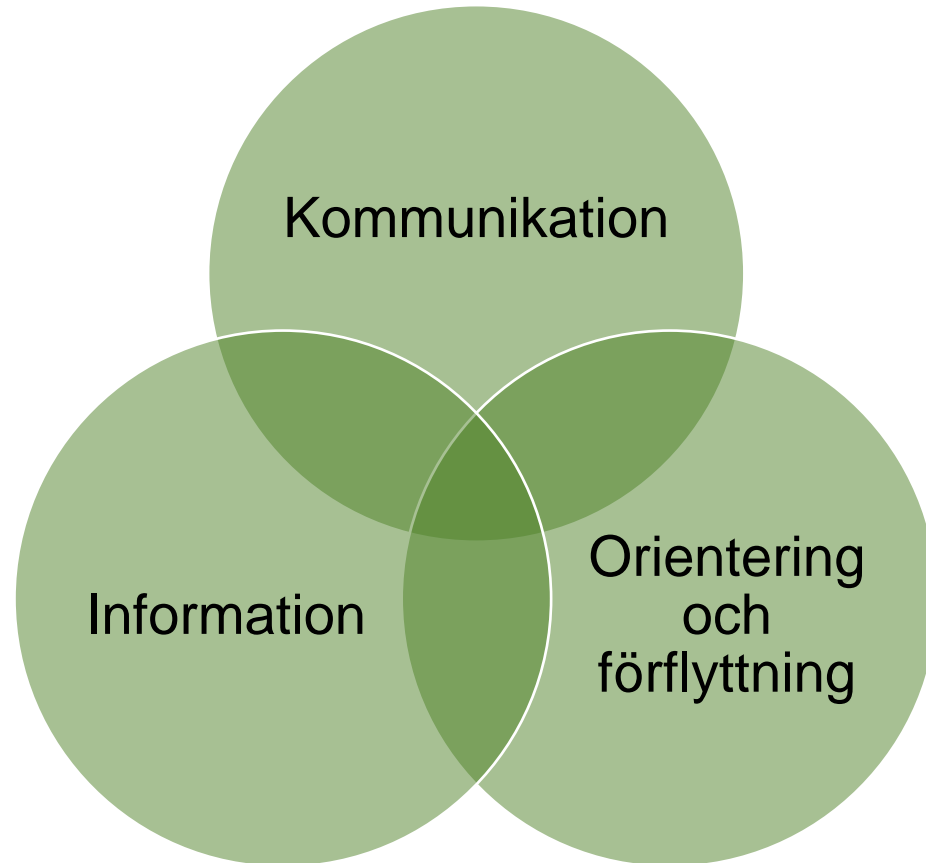

Dövblindhet hos barn med flerfunktionsnedsättning

- Dövblindhet kan vara svårt att identifiera hos barn med ytterligare funktionsnedsättningar och/eller komplexa medicinska tillstånd.
- Vid upptäckt av hörselnedsättning bör barnets syn också kollas upp och tvärtom.
- För att hitta barnen krävs det rutiner för samarbete mellan syn- och hörselverksamheter samt barnhabilitering.

Påverkar alltid:

Leder till utmaningar:

- Vara aktiv
- Vara delaktig
- Energiåtgång
- Lära sig

Konsekvenserna beror på

- när syn- och hörselnedsättningen inträffar i relation till personens kommunikativa och språkliga utveckling (medfödd eller förvärvad)
- stabil eller progressiv
- omfattning och karaktär
- Om det finns andra funktionsnedsättningar

Personer med dövblindhet har olika förutsättningar

- **Personer med medfödd dövblindhet**

Personer födda med syn- och hörselnedsättning eller personer som fått en syn- och hörselnedsättning tidigt, innan språkutvecklingen tagit fart.

- **Personer med förvärvad dövblindhet**

Personer med en kombinerad syn- hörselnedsättning som debuterat efter språkutvecklingen.

- *Personer som av åldersskäl förvärvar dövblindheten*

Det taktila sinnet kompenserar för syn- och hörselnedsättning för....

- att identifiera personer, saker och platser
- att utforska sin omgivning/få information
- att uppfatta att något händer
- att veta var man är och var man ska
- att samspela och kommunicera

Sammanfattningsvis...

- Dövblindhet förekommer i alla åldrar. Graden av nedsättning på syn och hörsel, vilket sinne som påverkats först och när i livet dövblindheten inträffar får olika konsekvenser.
- Att helt sakna syn och hörsel är ovanligt, de flesta har både syn och hörselrester.
- Många har ytterligare funktionsnedsättningar och vissa har komplexa medicinska tillstånd.
- Vid enbart en syn- eller hörselnedsättning kan synen kompensera för hörseln och tvärtom, vilket inte går för barn med dövblindhet.
- Det behövs därför andra och kompletterande strategier för att stödja dessa barn och familjer.

Ofta blir känseln viktig att utgå ifrån.

Nationellt kunskapscenter för dövblindfrågor

Vad är och gör Nationellt kunskapscenter för dövblindfrågor

- Ska vara en resurs för alla som i sitt arbete möter personer med dövblindhet.
- Får finansiering från Socialdepartementet.
- Avtal skrivs med Socialstyrelsen.
- Se mer på www.nkcdb.se

HEMSIDAN!

The screenshot shows a web browser window with the URL nkcdb.se. The page features a green header with the logo and name of the National Knowledge Center for Deafblindness, a search bar, and a navigation menu with links to Startside, Om dövblindhet, Stöd till professionella, Våra utbildningar, Publikationer, Evenemang, and Om oss. The main content area has a heading "Allt om dövblindhet på ett ställe" and a paragraph explaining the center's mission. A featured video player shows a film about deafblindness. At the bottom, there are three quick links: "Guide till det goda mötet", "Research overview Forskningsöversikt", and "Förbundet Sveriges Dövblinda".

Nationellt kunskapscenter
för dövblindfrågor

Sök

Startside Om dövblindhet Stöd till professionella Våra utbildningar Publikationer Evenemang Om oss

Allt om dövblindhet på ett ställe

Att ha nedsatt funktion på både syn och hörsel är utmanande. Både för personen själv och för omgivningen. På Nationellt kunskapscenter för dövblindfrågor samlar, utvecklar och sprider vi användbar kunskap om dövblindhet. Vår uppgift är att förmedla kunskap i olika former och med olika innehåll till yrkesverksamma som i sitt arbete möter barn, ungdomar och vuxna med dövblindhet och deras närstående. Har du någon fråga om vår webbplats eller vill veta mer om dövblindhet är du alltid välkommen att kontakta oss!

Välkommen att besöka vårt nyhetsrum hos Mynewsdesk

En film om dövblindhet

Textfil film, med syntolkintroduktion (Word)

Guide till det goda mötet

Research overview Forskningsöversikt

Förbundet Sveriges Dövblinda

Mer information hittar du på: www.nkcdb.se

Medicinskt vårdprogram för CHARGE syndrom

Detta medicinska vårdprogram, tillsammans med en checklista, är framtaget för att belysa möjliga medicinska problem i samband med CHARGE syndrom. Här beskrivs ett stort antal medicinska problem som olika vårdgivare behöver ha kontroll och överblick över.

Vårdprogrammet belyser dock inte de minst lika viktiga delarna specialpedagogiskt stöd, psykosociala aspekter, teknik som kompensering eller barnets samspelets- och kommunikationsutveckling.

Vår förhoppning är att detta vårdprogram kan vara till hjälp och stöd för såväl föräldrar som vårdgivare.

Vad är **CHARGE** syndrom?

När ditt barn inte ser och hör som andra barn

– råd till dig som förälder

Nationellt kunskapscenter
för dövblindfrågor

Nationellt kunskapscenter
för dövblindfrågor

Föremål som AKK i taktill kommunikation

Du som finns nära en person som är född med kombinerad syn- och hörselnedsättning/dövblindhet behöver veta hur du kan anpassa användningen av föremål som Alternativt och

kompletterande kommunikation (AKK). Ta gärna stöd av våra råd för att förstå hur du kan underlätta på olika sätt i kommunikationen när personen utgår ifrån känsel, lukt och smak.

Taktill kommunikation

En person som är född med nedsättning av både syn och hörsel är beroende av känseln för att kommunicera, även om personen har vissa syn- och hörselrester. En situation till en annan. Omgivningen är agera som kommunikativa förebilder i föremål som AKK tillsammans med taktilla enspråk och sothaptiska signaler.

Taktill utforskning

Föremåls egenskaper som till exempel mjukhet, vibration eller temperatur kan urskiljas med känseln. Då är det ofta händer, fingrar, fötter och mun som används. När större föremål ska utforskas används ofta hela kroppen. Det är viktigt att få använda hela kroppen för att känna, skaka, banka och utforska föremålets storlek och funktion. Även lukt och smak är viktigt. Rättigt stora föremål, som en bil eller ett hus, är ofta svåra att "överblicka" taktill och få ihop till en helhet. Med känseln utforskas en bil i taget som sedan sätts ihop till en helhet. Taktill utforskning tar tid och det behövs många upprepningar.

Föremål

Att personen har svårare att uppfatta och dra använder föremål. Föremålet måste därför något som personen själv använder i vardagen. Undvik miniatyrer, som en leksaksbil som symbol taxi. Ofta kan man inte utforska det verkliga föremålet taktill för att det är för stort, som ett hus eller en bil, och det är därför svårt att förstå den symboliska innebörden av en miniatyr. I stället kan en bit av ett viktigt föremål ge en mer uppenbar association, till exempel en bit av ett bilbilde med spårnet kvar som symbol för att åka bil.

Introducera föremål med händerna

Händerna är ofta känsliga. De är mycket viktiga och används på olika sätt för att känna eller för att kommunicera med andra. Undvik att styra personens händer till att ta i något föremål. Om händerna är extra känsliga fungerar det ofta bättre för personen att känna med fötterna. Ta kontakt med personen genom att beröra axeln eller armen innan du berör händerna. Introducera ett föremål genom att antingen försiktigt lägga det mot personens arm eller händer, eller använda metoden hand-under-hand. Då introducerar du föremålet genom att själv hålla i det och låsa personens händer först komma i kontakt med dina händer och sedan med föremålet i dina händer.

Bok till föräldrar

- Trygghet och säkerhet
- Lär dig använda händerna
- Lek och samspel i vardagen
- Att använda kroppen
- Upptäcka och förstå sin omgivning
- Vad försöker ditt barn tala om för dig
- Gemensam uppmärksamhet
- Vardagsrutiner
- Utveckla ett språk

Upptäcka och förstå sin omgivning

Ett barn behöver många erfarenheter av att upptäcka och undersöka innan det lär sig att känna igen saker i sin omgivning. Ditt barn lär sig förstå omgivningen genom att känna på den. Till en början när ditt barn använder känseln för att undersöka och upptäcka är händer, fötter, mun och tunga särskilt viktiga. Ofta ihop med eventuella syn- och hörselrester, lukt och smak.

Låt barnet känna på dig. Uppmuntra barnet att utforska ditt ansikte och dina händer. Genom att känna på dig kommer barnet att upptäcka dina unika drag och kläder.

Låt barnet känna på dig

Hjälp barnet att utforska genom hand-under-hand. Visa barnet olika egenskaper av ett föremål som kan vara svåra att upptäcka själv, till exempel att skruva av korken på en flaska eller att undersöka baksidan av en stol. Lek lekar med föremål som uppmuntrar utforskning, som att gömma föremål innanför kläderna för att uppmuntra till att leta efter dem.

14

Gör i ordning en egen plats för ditt barn där det kan få ägna sig åt att upptäcka och utforska. Du kan använda ett babygym eller bygga ett litet utrymme. Häng olika saker i elastiska band, så att barnet kan nå, leka med och släppa tillbaka dem. Utgå ifrån saker som barnet kan greppa tag i och använd olika former och material. Om barnet har syn och hörsel som går att använda, så testa också med olika ljud och saker som kan ge barnet synintryck. Kort sagt, stimulera olika sinnen!

Stimulera barnets olika sinnen

Låt ditt barn känna på olika material

Presentera de saker i ert hem som ditt barn ofta kommer i kontakt med. Efter ett tag kan du även plocka in material från naturen som barnet får utforska. Hjälp barnet att komma i kontakt med föremål, till exempel genom att de är fastsatta i ett snöre på en stol, barnvagn eller rullstol.

Ge ditt barn tid att utforska och känna på samma sak många gånger för att kunna komma ihåg dem. Se till att variera material, form och struktur. Många barn föredrar att börja utforska hårda och torra material, som okokt ris och pasta, fjädrar eller torr sand. Du kan lägga materialet i en behållare och låta barnet känna på det. På sikt kan du även gömma föremål i olika material för att öka ditt barns nyfikenhet och motivation.

Många saker består av olika delar, en skiva bröd eller ett halvt äpple är en del av en större helhet. Om du alltid ger ditt barn bitar av äpple, kommer det vara svårt för barnet att koppla ihop bitarna med ett helt äpple. Det finns också föremål som hör ihop, men som känns olika, till exempel skor och skosnören. Lär ditt barn att vissa föremål hör ihop, både genom att känna på dem var för sig och när de sitter ihop.

Visa ditt barn att vissa saker består av olika delar eller finns i olika former

15

Webbaserad kurs för föräldrar som har barn med tidigt inträffad syn- och hörselnedsättning

Distanskurs för föräldrar

Genomförs i samråd med regionernas habiliteringsverksamheter

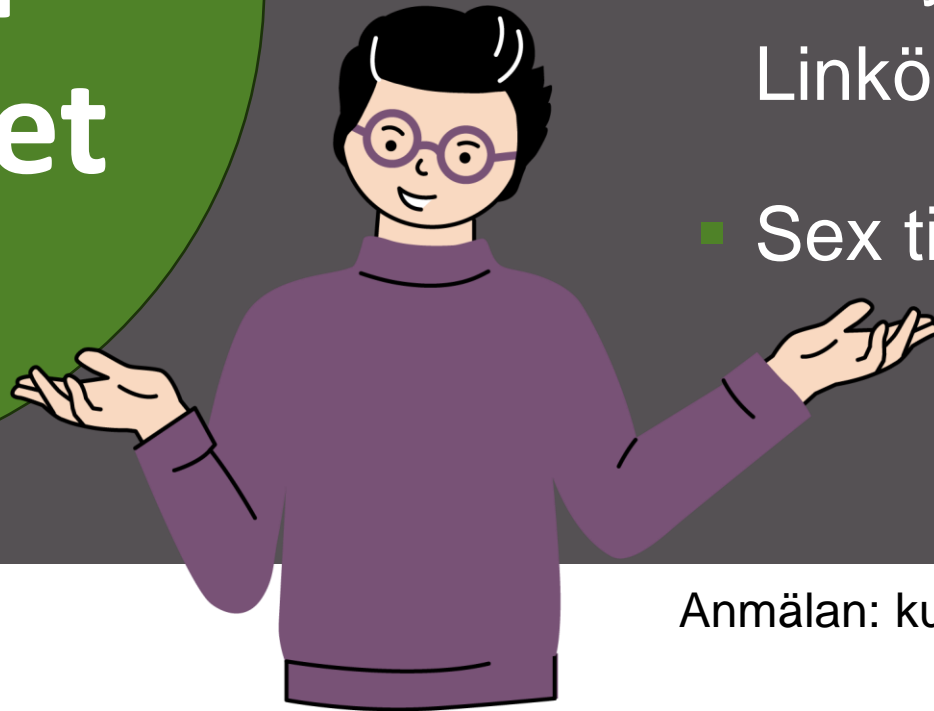
Fem tillfällen online, Fredagar kl 13-15

Start i september 2024

Lär dig mer om konsekvenser av nedsatt syn och hörsel och hur det påverkar barnets kommunikationsutveckling.

Grundkurs om medfödd dövblindhet

- Riktad till professionella
- Augusti - december 2024
- Två fysiska träffar i Linköping
- Sex tillfällen på distans

Anmälan: kursen.nkcdb.se/kurs/visa/0104

Nationellt kunskapscenter
för dövblindfrågor

Webbaserad kurs: Kommunikationsstöd för barn inom habiliteringen med kombinerad syn- och hörselnedsättning

När?

4 tillfällen online
2024/2025 med start i
november 2024

För vem?

habiliteringspersonal som i sitt
arbete möter barn med kombinerad
syn- och hörselnedsättning utöver
sin diagnos.

Anmälan öppnar 18
mars:
[nkcdb.se/vara-
utbildningar/ovriga-
kurser-och-
konferenser/](https://nkcdb.se/vara-utbildningar/ovriga-kurser-och-konferenser/)

Nationellt kunskapscenter
för dövblindfrågor